

3

ROČNÍK 14

24. září 2004

V ČÍSLE:

Čeština (pro cizince) a EU • Orientačně k přijatým a ubytovaným studentům • AFO 2004 – filmová nabídka • Ohlédnutí za Světovým kongresem Československé společnosti pro vědy a umění v Olomouci • Četba na pokračování: rektori UP

Na Univerzitě Palackého začal akademický rok 2004/2005. Podle daných pravidel byl sice zahájen již prvního září, však teprve s koncem devátého měsíce se tak stává skutečností v pravém slova smyslu. Zhruba patnáct tisíc vysokoškoláků zaplnilo v právě proběhlém týdnu opět prostory sedmi fakult UP, Cyrilo-metodějská teologická fakulta přistoupila k zahájení nového vysokoškolského roku tradičně mší ve studentském kostele P. M. Sněžné.

-map-, foto -tj- ▶

Rektorka UP vystoupila na Zastupitelstvu města Olomouce

■ Ve věci zkrácených informací týkajících se zájmu Univerzity Palackého o objekt Základní školy Na Hradě vystoupila rektorka UP prof. J. Mačáková, CSc., 21. 9. 2004 na jednání Zastupitelstva města Olomouce. Stalo se tak na základě písemné žádosti Ing. M. Tesaříka, primátora Statutárního města Olomouce.

Reč, jež zazněla v průběhu jednání nejvyššího orgánu města, budeme publikovat v plném znění v příštím čísle Žurnálu UP.

-red-

Usnesení 76. zasedání Pléna České konference rektorů

Brno, 14.–15. 9. 2004

1. ČR se připojuje ke stanovisku Předsednictva ČR z 31. 8. 2004 k Programovému prohlášení vlády ČR (viz a Žurnál č. 1/14).

2. ČR bere na vědomí sdělení ministra financí z 12. 9. 2004 deklarující stanovisko vlády o navýšení financování vysokých škol o 10 % na vzdělávací činnost oproti roku 2004. Takové navýšení považuje ČR za naprosté minimum, které odpovídá pouze předpokládanému nárůstu počtu studentů, nenaplnuje Programové prohlášení vlády ČR a neumožňuje pokračovat v reformě vysokých škol.

3. Zintenzivnění a zkvalitnění výzkumu na vysokých školách a aplikování jeho výsledků do praxe je hlavním úkolem reformy vysokých škol. Vytváření excelentních center výzkumu a vývoje na vysokých školách ČR v rámci EU je ve střednědobém výhledu hlavní strategií dalšího rozvoje vysokých škol. Vysoké školy očekávají proto podstatné posílení prostředků na výzkum a vývoj proti roku 2004.

10. kolokvium o Řehořovi z Nyssy – filozofie a teologie řeči

Ve dnech 15.–18. září hostila Univerzita Palackého 10. mezinárodní kolokvium o Řehořovi z Nyssy (zemř. po 394), které uspořádalo Centrum pro práci s patristickými, středověkými a renesančními texty. Hlavním tématem tohoto jubilejního setkání se stala druhá kniha Řehořova spisu *Contra Eunomium*, která je významnou součástí téměr třicetileté diskuse mezi kapadockými teology Basilem z Caesareje a Řehořem z Nyssy na jedné straně a Eunomiem z Cyziku, hlavním představitelem radikálního neoarianismu, na stra-

ně druhé. Klíčovým tématem této kontroverze byla otázka soupodstatnosti božských osob Trojice a hledání adekvátního pojmového vyjádření vztahů mezi božskými osobami. Řehořova koncepce se následně promítla do nauky konstantinopolského koncilu (381). Tato primárně teologická diskuse, ve které se však odráží myšlenkové bohatství a rozmanitost antické filozofie a helénské kultury, získává novou aktuálnost v horizontu současné filozofie jazyka a řeči.

Dokončení na str. 3

Setkání romanistů

■ Na katedře romanistiky FF UP se ve dnech 16.–17. září konalo už 13. setkání romanistů z České a Slovenské republiky. Zúčastnilo se jej 33 zástupců romanistických pracovišť z Prahy, Brna, Českých Budějovic, Olomouce, Opavy, Liberce, Bratislavy, Banské Bystrice, Nitra a Olomouce.

Čtvrteční odpoledne bylo věnováno odborné rozpravě. Bylo předneseno celkem čtrnáct referátů z oblasti literatury a lingvistiky, u všech následovala diskuse. Na společné večeri v restauraci Na hradě pak odborná diskuse i projednávání organizačních záležitostí a novinek pokračovala v menších skupinách. V pátek ráno začalo setkání už tradičně kulturním programem. Tentokrát si účastníci prohlédli Umělecké centrum UP se zasvěceným průvodním slovem manažerky J. Koulové. Setkání bylo pak zakončeno třemi obsáhlejšími příspěvky. Doc. B. Zavadil z UK Praha přednesl své pojetí periodizace vývoje románských jazyků, Mgr. M. Štúr z UKF Nitra ho doplnil výkladem o odlišném pojetí W. Mářczaka a doc. J. Chalupa z UP Olomouc přednesl zajímavý obsáhlejší příspěvek o baskickém separatismu.

Na závěr účastníci vyslovili přesvědčení, že letošní setkání patřilo k nejplodnějším. Čtrnácté olomoucké setkání romanistů se bude konat v září 2005.

-jč-

Univerzita Palackého v Olomouci si Vás dovoluje pozvat na
slavnostní zahájení
39. ročníku Mezinárodního filmového festivalu AFO 2004

v pondělí 4. října 2004 v 17.00 hodin
v Kapli Božího těla Uměleckého centra UP
(konvikt), Univerzitní 3, Olomouc.

Program:
Zahájení festivalu
Kulturní program: Vokální skupina VOXTET
Vernisáže:
Výstava fotografií Petra Zatloukala *Gaudeamus*
Výstava fotografií studentů Institutu
tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě

Moderují I. Plíhalová a V. Dvořák
(členové činohry Moravského divadla
Olomouc).

Na Vaši účast se těší
Prof. J. Mačáková, CSc.,
rektorka UP a prezidentka AFO,
PhDr. R. Hladký, ředitel AFO

Čeština (pro cizince) a EU – konference s mezinárodní účastí

■ Ve dnech 15.–16. 9. se na půdě FF UP uskutečnila mezinárodní konference Čeština (pro cizince) a EU. Takto orientované setkání, jehož se účastnilo zhruba pětadvacet bohemistů, bylo na Univerzitě Palackého uspořádáno vůbec poprvé. Jak Žurnálu UP potvrdila PhDr. M. Hádková, Ph.D. (na snímku), z Katedry bohemistiky FF UP, konference mj. tematicky souvisela s *Projektem A1 Breakthrough (Průlom)*, na němž již nějakou dobu pracují akademičtí pracovníci FF UP a který dotuje MŠMT ČR částkou 800 tis. Kč. Projekt se zaměřuje na popis úrovní znalostí cizího

jazyka, jež vycházejí ze Společného evropského referenčního rámce pro jazyky. Podle tohoto dokumentu se v Evropě definují tzv. deskriptory, které specifikují, co musí student zvládnout, aby byl komunikačně úspěšný. V souvislosti s *Projektem A1 Breakthrough (Průlom)*, který je řešen v Olomouci, A2 *Waystage (na Cestě)*, jehož řešitelem je *Ústav jazykové a odborné přípravy a B2 Vantage (Rozhled)*, řešený v *Ústavu bohemistických studií FF UK Praha*, byly v průběhu konference mj. formulovány potřeby a požadavky bohemistů. Všechny tři projekty projdou již v listopadu 2004 oponenturou na MŠMT ČR, doplnila pro Žurnál UP dr. M. Hádková a k obsahu a záměrům konference dodala: *Cílem konference bylo podívat se na stav češtiny jako cizího jazyka na počátku celoevropské spolupráce, v průběhu setkání byl představen také projekt, jenž se týká spolupráce při popisování slovanských jazyků.*

Zmíněného dvoudenního setkání se mj. zúčastnila i zástupkyně MPSV ČR. Díky její účasti tak byla diskutována i problematika odborné přípravy imigrantů, a to ve smyslu jejich přípravy, hodnocení a testování úrovně znalostí češtiny. V rámci jednání pak bohemisté stanovili hlavní problémy, jež by chtěli řešit, a to nejen ve spolupráci s jazykovědným sdružením ČR a s MŠMT ČR, ale také ve spolupráci s MPSV ČR. *Abych řečené více osvětlila: Pro cizince existuje v ČR jen (velká) státní zkouška, kterou mohou složit pouze na Státní jazykové škole. Certifikace na podprahové úrovni v ČR dosud není stanovena. I v této souvislosti jsme v průběhu setkání formulovali zhruba devět bodů, z nichž vytvoříme memorandum. V něm si mj. stanovujeme dokončit popisy A1, A2, B2 (viz shora), naplánovat další, vytvořit kompatibilní texty učebnic*

v adaptovaných mutacích (zvlášť pro slovanské země, zvlášť pro neslovanské země), důležité bude vytvářet materiály podle potřeby cílových zemí, vytvářet materiály o české literatuře a kultuře, akreditovaných pracovišť, podstatná je také tvorba programu pro učitele češtiny jako cizího jazyka. Za současné situace totiž vyučují češtinu jako cizí jazyk bez jakékoli přípravy, osvětlila dr. M. Hádková a vzápětí doplnila: Důležité je také vytvořit platformu k diskusi s MŠMT ČR – měla by jí být Asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka. My se budeme snažit, aby tato platforma byla ministerstvem uznaná, tedy aby např. učitelé letních škol či učitelé jazykových škol procházeli připraveným školením. Tím by se mohl vytěsnit vypěstovaný mýtus o nenaučitelnosti češtiny.

Univerzita Palackého – mj. i díky aktivitě dr. M. Hádkové – podobný směr již nějakou dobu naznačuje. Už v roce 1995 otevřela „brány“ kurzům češtiny pro cizince a jak dr. M. Hádková dále sdělila, za dobu zhruba devíti let těmito kurzy prošla spousta lidí, kteří dnes jako lektori češtiny pracují např. v Německu, Polsku, Rakousku, Francii či Itálii. *V náplni seminářů je mnoho odborné činnosti – v jeho průběhu jsou zadávány diplomové práce. Studenti tedy podrobněji nazírají na češtinu a její výuku v jednotlivých zemích, zamýšlejí se nad tím, co by mohlo přispět na základě srovnání jazyků apod. Takto se posluchači připravují k působení učitele češtiny jako cizího jazyka, sdělila závěrem dr. Hádková, která s absolventy udržuje letité kontakty.*

Čeština – jazyk tzv. malého národa – s největší pravděpodobností nebude nikdy jazykem světového významu. Jazykové dovednosti obecně jsou však nejdůležitější pro vzájemné pochopení, demokratickou stabilitu, zaměstnanost a mobilitu. Dokument s názvem *Společný evropský referenční rámec pro jazyky*, jenž byl iniciován v r. 1991, a s nímž Projekt A1 – Breakthrough souvisí, definuje popisy, které určují, co musí posluchač na určitém stupni zvládnout, aby byl komunikačně úspěšný. Výstup Projektu A1 Breakthrough (Průlom), na němž v současné době pracuje tým tří lidí (Mgr. J. Línek, Mgr. K. Vlasáková a PhDr. M. Hádková, Ph.D., Katedra bohemistiky FF UP), bude publikován počátkem příštího roku v Bruselu.

-map-, foto -tj-

Orientačně k přijatým a ubytovaným studentům

■ Na nedávném zasedání Kolegia rektorky UP (16. 9.) zazněly některé informace týkající se počtu přijatých a ubytovaných studentů Univerzity Palackého. Podle materiálu, jenž Kolegiu rektorky UP předložila prorektorka UP prof. L. Ludíková, přijala Univerzita Palackého v akademickém roce 2004/2005 celkem 3 845 studentů. Počet však není konečný, protože v okamžiku sběru dat nebyly na některých fakultách zcela dokončeny zápisy a přijímací řízení na Právnickou fakultu UP proběhne až v listopadu.

Nejvíce studentů nastoupí ke studiu tradičně na Pedagogické fakultě UP (zhruba 960), nejméně ke studiu na Právnické fakultě UP (zhruba 250). Z celkového počtu nově přijatých studentů jich na vysokoškolských kolejiích UP bude ubytováno celkem 1 250, což je zhruba o 50 více než loni.

Kapacita olomouckých vysokoškolských kolejí dnes čítá 4 842 lůžek, žádost o ubytování si podalo 6 411 studentů (o 129 více než loni). V porovnání s rokem loňským je i vyšší počet těch, kdo se k ubytování dostali. Na kolejiích UP bude letos bydlět celkem 4 821 studentů (o 95 více než loni). Stejně tak vyšší číslo se však týká i těch, kteří si ubytování budou muset hledat jinde. Celkově se k ubytování nedostalo prozatím 1 590 studentských žadatelů (o 34 více než loni). Přesné počty přijatých studentů či případné změny týkající se vysokoškolského ubytování však budou teprve upřesněny.

Další informace projednávají Kolegiem rektorky UP přineseme v příštím čísle.

-map-

Den otevřených dveří v Centru distančního vzdělávání

■ Dne 15. 9. 2004 se v Centru distančního vzdělávání UP v Olomouci uskutečnil Den otevřených dveří. Akce se zúčastnili zástupci z řad pedagogů z vysokoškolského prostředí i z řad široké veřejnosti. Podařilo se navázat nové kontakty s pracovišti z dalších univerzit na Moravě i v Čechách. Zájem o navázání spolupráce projevil také zaměstnanec Krajského úřadu v Olomouci a jednotlivci z řad široké veřejnosti.

Jedním z účastníků byl také prof. J. Hálek, CSc. (na snímku uprostřed), z Lékařské fakulty UP, který se k otázce distančního vzdělávání vyjádřil následovně: *Distanční vzdělávání vnímám jako velmi perspektivní téma. Fakulty naší univerzity by se měly touto formou vzdělávání více zabývat. Je vidět, že tým pracovníků CDV Univerzity Palackého v Olomouci je kompetentní v tomto záměru fakultám významně pomoci. Využití této formy vzdělávání by mělo směřovat nejen pro pedagogy ve vysokoškolském prostředí, ale také pro zaměstnance krajských institucí.*

Vzhledem k úspěšnosti akce a projevenému zájmu připravujeme harmonogram podobných akcí. Rádi bychom také velmi poděkovali všem účastníkům za projevený zájem.

Mgr. S. Feitová, Centrum distančního vzdělávání, foto -kach-

Ensemble Damian slavil úspěch v Itálii

■ Z Correggia se vrátil soubor Ensemble Damian. Při příležitosti 40. výročí podpisu smlouvy mezi Olomouckým krajem a Comune Reggio Emilia soubor uvedl v Teatro Asinoli projekt *L'opera Schratzenbach*. Italskému publiku předvedl scénické nastudování oper *Yta Innocens T. Hanzlika a Coronide V. Zouhara*. Obě inscenace sklídily nadšený ohlas. Projekt ukázal, jak podmanivým a strhujícím způsobem lze navázat na historické vazby mezi oběma kraji a na jejich kulturní odkaz.

První veřejné vystoupení souboru Ensemble Damian v roce 1995 se zaměřuje téměř výhradně na interpretaci barokní a minimalistické hudby. V první oblasti čerpá z bohatého fondu čes-

kých a moravských archivů, ve druhé spolupracuje převážně se skladateli V. Zouharem (Katedra hudební výchovy PdF UP) a T. Hanzlíkem, který je zároveň uměleckým vedoucím souboru.

Pro interpretaci barokní hudby používá Ensemble Damian kopii dobových nástrojů; snaží se rovněž opouštět schéma klasické koncertní prezentace a koncipovat své programy do tematicky propojených ploch. V posledních letech se věnuje scénickému provádění barokních i soudobých kantát, oratorií a oper.

(Blíží informace o souboru viz <http://damian.aktualne.cz/>.)

-kz-, -red-, foto archiv autorky

Filmová nabídka letošního 39. ročníku Academia filmu Olomouc

Ve dnech 4.–7. 10. se Olomouc opět stane dějištěm festivalového dění. AFO 2004 v rámci svého motto 15 let na cestě nabídne projekce soutěžních pořadů v jednotlivých tematických celcích, informativní projekce mimo soutěž, semináře, besedy, výstavy i další kulturní program. V průběhu konání festivalu budou mít návštěvníci již tradičně možnost zavítat do videofóra a mediafóra festivalu a vybrat si pořady a CD ROMy z nabízených katalogů. Hlavním lákadlem by se však měla stát nabídka soutěžních pořadů.

Výběrová komise vybrala letos do soutěže celkem šedesát šest dokumentů z 16 zemí světa. Je to o něco nižší počet než loni, podle informací dramaturgyně letošního ročníku **PhDr. A. Mikové** však bude určitě z čeho vybírat:

Mezi společenskými dokumenty mají velké zastoupení pořady zabývající se jedním z nejpálčivějších problémů dneška – netolerancí a násilím. Několik izraelských tvůrců se vyjadřuje k problémům Izraelců a Palestinců a přes svou národnost nezapomínají dát slovo oběma stranám (Za nepřátelskou linii – režie D. Gil-Har, Cesty hněvu – režie A. Halachmi, filmy promítané již na festivalech v Jeruzalémě, v Amsterdamu a Mnichově). Studii politiky nenávisť, jejímž příkladem jsou v tomto případě vztahy mezi muslimy a hindy, je i indický dokument Konečné řešení (režie R. Sharma). Tento dokument měl premiéru na letošním Berlinale a pak byl uveden na řadě dalších festivalů. Netolerantnost a nedostatek schopnosti či vůle porozumět jiným lidem je rovněž tématem několika dokumentů z historie – Za lesem (Izrael, režie L. Pinhasov) o genocidě v malé litevské vesnici, v níž kdysi vedle sebe žili Poláci, Litevci a Židé a který už viděli např. diváci Berlinale Forum 2004, Umlčení – schopnost přežít (Slovinsko, režie J. Možina), o ženě, která hledá hrob svých za války zmizelých rodičů. Za pozornost určitě stojí polské dokumenty o současné situaci v Bělorusku Poslední evropský diktátor? a Hledání pravdy, které upozorňují na výsledky desetileté vlády prezidenta Lukašenka. Dvoudílný dokument Hledání pravdy již získal Grand Prix na festivalu Novináři bez hranic.

Velkému problému současnosti a především budoucnosti je věnován německý seriál Živná planeta (režie T. Hesse, J. Bublath ad.), který se, jak název napovídá, zabývá problémem nedostatku vody v některých částech světa. Návštěvníci AFO z něj uvidí v rámci festivalových projekcí dva díly, budou-li mít zájem, mohou si zbyvajících čtyř vyžádat ve Videofóru.

Tematicky velmi zajímavé jsou pořady domácích tvůrců. Platí to zejména pro ostravské studio České televize, ve kterém vznikly dokumenty Evropská hvězda Edvarda Beneše (režie P. Lokaj), Vznik a pád království ševců (režie P. Jandourek) a Habermannův mlyn (režie P. Jančárek), který původně připravoval tragicky zesnulý režisér M. Maryška. K nedávné minulosti se vrací i dokumenty Doctissima Růžena (ČT Praha, režie M. Šandová) o profesorce Karlovy univerzity Růžene Vackové, Vlastenci zapadlí u Tobruku (režie a produkce R. Procházka), zachycující vzpomínky posledních dosud žijících československých

vojáků, kteří bránili Tobruk, či České stopy pod Karpaty (ČT Brno, režie K. Fuksa), dokument věnovaný vztahům obyvatel Zakarpatské Rusi a Československé republiky.

Osudy spolužaček režisérky Terezy Kopáčové, které maturovaly v roce 1989, přibližuje dokument Kristova léta, dámy (ČT Praha). Zajímavou konfrontací k tomuto dokumentu mohou být názory a osudy obyvatel vesnice Ivanka u Dunaje ve třináctém roce po pádu železné opony ve slovenském dokumentu Co nám chybí ke štěstí... (režie a produkce T. Hučko).

Olomoučtí diváci mají možnost zhlédnout po divácích v Uherském Hradišti, Praze, Jihlavě, Plzni a v několika zahraničních městech dokument O. Morgensterna o historii rockového festivalu v Trutnově Czech Woodstock. Hudební, i když zcela jiné téma je obsahem rakousko-britského dokumentu Imagine IMAGINE, zamýšlejícím se nad vlivem slavné Lennonovy písně (režie F. Baker). Milovníkům starší historie by pak určitě neměly uniknout dva díly z německého cyklu Metropole – mocná města, ve kterých mají možnost spatřit počítačovou rekonstrukci Kartága a Alexandrie (režie M. Bauer a H. Schuler) ani dokument Římané za humny (ČT Brno, režie Z. Cejnková), přibližující poslední výsledky archeologických výzkumů na jižní Moravě a Slovensku.

Kromě projekcí soutěžních pořadů nabízí letošní AFO i tři přehlídky mimosoutěžní. Názvem jedné z nich je motto festivalu „Patnáct let na cestě“. Dramaturgie do něj vybrala několik zajímavých dokumentů, které buď události před patnácti lety bezprostředně zachycují nebo se za nimi či dalším vývojem ohlížejí. Jsou to např. dokumenty Něžná revoluce (KF Praha, režie J. Střecha a P. Slavík), Tenkrát (ČT Praha, režie R. Sedláček), Občan Karel Kryl (ČT Ostrava, režie M. Záborský), Ztráta paměti (ČT Ostrava, režie J. Večeřa) a další.

Svou tvorbu představí dva členové poroty. Vedoucí Katedry dokumentaristiky na pražské FAMU K. Vaček rozsáhlý dokument Kdo bude hlídat hlídače? Dalibor aneb Chaloupka strýčka Toma, americká vysokoškolská profesorka a autorka nezávislých filmů Kasumi filmovou koláž 19 minut.

Třetí přehlídka nese název několik zajímavostí z FAMU a její obsah je tedy jasný.

INFORMACE, OZNÁMENÍ, POZVÁNKY

Rektorka UP vyhlašuje soutěž
o Cenu rektorky UP
za nejlepší vědeckou nebo uměleckou práci
studentů bakalářských a magisterských
studijních programů
v roce 2004

a) vydanou tiskem,
b) předloženou jako rukopis či umělecké dílo.
Cena rektorky UP se uděluje za práce v oboru a) biomedicínských věd; b) matematiky; c) přírodních věd; d) pedagogických a psychologických věd; e) jazykovědy a literární vědy; f) věd o umění; g) muzikologie; h) ostatních společenských věd; i) za realizaci uměleckého díla.

Autor oceněné práce obdrží finanční odměnu ve výši 3 500 Kč formou mimořádného stipendia z centrálních prostředků UP. Cena nemusí být udělena v každém z vyhlášených oborů.

Přihlásit je možno seminární (ročníkové), diplomové a jiné studentské práce (do soutěže nebudou přijaty práce, které již byly přihlášeny v minulých letech), popřípadě jejich ucelené části. Přihlášeny mohou být i práce, které se neúčastnily soutěže na fakultách.

Práce předkládají jejich autoři ve třech vyhotovených s standardní úpravou (pevně spojené listy) současně s vyjádřením konzultanta a přihláškou, která je k vyvednutí na úseku prorektora pro záležitosti vědy a výzkumu. Konzultant také navrhne dva oponenty. Realizace uměleckého díla se může doložit fotografickým, případně jiným záznamem. Práce se odevzdávají na úseku prorektora pro záležitosti vědy a výzkumu.

Práce ucházející se o Cenu rektorky UP se předkládají do 30. 9. 2004.

Prorektor si vyzádá dva oponentské posudky, jimiž doplní materiály pro jednání komise. Komise jmenovaná rektorkou UP předložené práce posoudí a vybrané práce navrhne rektorce UP k ocenění.

Rektorka UP vyhlašuje

Cenu rektorky
pro nejlepší sportovce z řad studentů UP
pro rok 2004

Cena rektorky se uděluje jednotlivcům za nejlepší sportovní výsledky, kterých dosáhli v akademickém roce 2003/2004.

Návrhy na ocenění mohou podávat všichni členové akademické obce UP v Olomouci.

Ocenění obdrží finanční odměnu ve výši 3 500 Kč formou mimořádného stipendia z centrálních prostředků UP.

Návrhy se předkládají do 30. 9. 2004 na úsek prorektora pro záležitosti vědy a výzkumu, kde je k dispozici i návrhový list.

Komise jmenovaná rektorkou UP předložené návrhy posoudí a navrhne studenty k ocenění.

Čestné uznání rektorky UP autorům vědeckých monografií

Rektorka UP, ve snaze zvýšit prestiž vědecké práce na UP, uděluje každý rok **Čestné uznání autorům vědeckých monografií**, a to autorům z řad zaměstnanců UP.

O udělení **Čestného uznání** může požádat každý zaměstnanec UP, a to tak, že zašle monografii jejímž je autorem prorektorovi pro záležitosti vědy a výzkumu spolu se žádostí **do 15. října 2004**.

Výslovně jsou vyloučeny pro udělení **Čestného uznání** a) publikace populárně vědecké; b) učební texty a učebnice.

O zařazení předložených publikací do kategorie „vědecké monografie“ rozhodne grémium složené z proděkanů pro vědeckobadatelské záležitosti všech fakult UP a prorektora pro záležitosti vědy a výzkumu.

Čestné uznání obdrží autoři všech vědeckých monografií, které a) nesou vrocení daného kalendářního roku nebo b) nesou vrocení roku předchozího, pokud již **Čestné uznání** neobdrželi.

Čestné uznání předává rektor UP na slavnostním shromáždění na konci každého roku.

10. kolokvium...

Dokončení ze str. 1

Program kongresu zahrnoval 12 hlavních přednášek, většinou koncipovaných jako komentář k jednotlivým pasážím zkoumaného spisu, a přibližně stejný počet kratších příspěvků k dílčím tématům spisu. V rámci slavnostního zahájení, kterého se zúčastnili prorektor UP prof. M. Mašláň, děkan CMTF doc. P. Chalupa, olomoucký arcibiskup Mons. J. Graubner, velvyslanec Řecké republiky V. Eikosipentarchos a primátor Olomouce Ing. M. Tesařík, též zazněly dvě úvodní přednášky. Předmětem obou bylo stejné téma spisu, mnohoznačný pojem *epinoia* (označuje mj. vědomí, myšlení, zejm. jeho pojmově-diferencující aspekt, jednotlivé pojmy, jejich význam i proces jejich vytváření). Zatímco prof. T. Kobusch (Bonn) sledoval vývoj tohoto pojmu v rámci dějin filozofie a vyzdvihl Řehořův „revoluční“ důraz na autonomii lidského rozumu, prof. B. Studer (Engelberg) se zaměřil

na teologický význam a origenovský původ této nauky v Kappadočanu.

Velkou pozornost účastníků vyvolal příspěvek prof. T. Böhma (Mnichov), který ukázal široké filozofické pozadí Eunomieho i Řehořovy pozice, a referát doc. L. Karfikové (Olomouc–Praha), podle níž eunomiánské i kappadocké pojetí řeči vychází více než ze standardních antických filozofických škol (Platón, Aristotelés, stoici, epikurejci, novoplatonici) především z Origena, přičemž každá strana klade důraz na jiné aspekty jeho nauky.

Štafetu řehořovských kolokvií, která do Olomouce připutovala z Atén, dále přebírají němečtí kolegové. Účastníci příštího kolokvia se sejdou v roce 2008 nad Řehořovými menšími teologickými traktáty.

Mgr. L. Chváta,

Katedra filozofie a patrologie CMTF UP, foto -tj-

Světový kongres Československé společnosti pro vědy a umění v Olomouci

Pod záštitou prezidenta republiky se ve dnech 26. 6. – 2. 7. v Olomouci uskutečnil 22. výroční světový kongres Československé společnosti pro vědy a umění (SVU). Jeho účastníci byli hosty Univerzity Palackého, Olo-

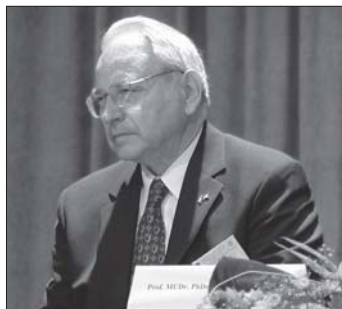
mouckého kraje a Statutárního města Olomouc – instituci, které spolupracovaly na jeho přípravě. Na obsahovém zajištění kongresových jednání, jejichž ústřední téma *Morava viděna z vnějšku/Morava from World Perspective* bylo stanoveno po konzultaci a na přání SVU, se spolupodílelo zejména Centrum pro československá exilová studia na FF UP, zaměřené na odkaz exilových osobností, a vedle něj také další katedry Filozofické fakulty (historie, politologie, bohemistika aj.).

Jednotlivé konferenční bloky, přednáškové vstupy a panelové diskuse byly orientovány na reflexi místa a role Moravy jako nezastupitelného celku při osvětlování hospodářských, politických či kulturních dějin českých zemí, a to s ohledem na vnější provázanost a vnější pohledy na moravský prostor (význam osob-

ností vycházejících z Moravy či působících na Moravě, role Moravy jako tranzitního prostoru mezi evropským jihem a severem a evropským východem a západem apod.). Interdisciplinární přístup přitom umožnil jak specializované, tak i shrnující pohledy; sjednocujícím prvkem však zůstala role Moravy reflektované vnějším světem.

Slavnostní zahájení kongresu proběhlo v Regionálním centru Olomouce 28. 6. 2004 za účasti reprezentantů českých univerzit, primátora města Olomouce Ing. M. Tesaříka, hejtmana Olomouckého kraje Ing. J. Březiny a významných osobností české i zahraniční vědy, umění, politiky a kultury. Mezi hosty slavnostního zahájení, jež uvítali rektorka UP prof. J. Mačáková, CSc., děkan FF UP doc. I. Barteček, CSc., prezident SVU M. Rechcigl (na snímku nahoře) prof. M. Trapl, patřili např. zástupkyňe velvyslanectví USA v ČR E. A. Early, velvyslanec ČR v USA M. Palouš, senátor prof. J. Jařab, zástupci Ministerstva Zahraničních věcí ČR, Akademie věd ČR a další.

Vlastních kongresových jednání a panelových diskusí, které probíhaly v Uměleckém centru UP – konviktu, se mezi jinými zúčastnily senátorky J. Moserová, RNDr. J. Seidlová, dále M. Rokoš, předseda organizace Amerických přátel ČR, americká básnířka H. Lawson, politolog M. Povolný,

historik a exilový politik prof. R. Luža, doc. V. Prečan aj.

Pro účastníky kongresu byl připraven rovněž bohatý doprovodný program (prohlídka historické Olomouce, filmová a divadelní představení, výstavy, koncerty, exkurze) včetně představení vybraných publikací a monografií a autorových čtení.

V rámci kongresu se uskutečnila rovněž vědecká konference *Mars Moravicus – Neklidná léta Moravy* a plenární zasedání SVU a výroční schůze SVU.

Podrobné informace z průběhu kongresu přinášel denně informační bulletin *SVUinfo* (<http://www.svukongres2004.upol.cz/svuinfo.htm>).

-red-, foto -tj-

SLOVO DĚKANA FF UP

22. výroční světový kongres SVU – Olomouc 2004

Rád využívám nabídky redakce Žurnálu UP podat zpětnou informaci o do minulosti již náležitěmu 22. výročnímu světovému kongresu Československé společnosti pro vědy a umění (Czechoslovak Society of Arts and Sciences), SVU, se sídlem v USA, reprezentativním seskupením Čechů v cizině, přednostně v Severní Americe. Přesto byly – jako tradičně – přítomni Češi od Japonska po Venezuelu. Ve všech případech osobnosti, které se v zemích svého druhého domova výrazně zapysaly či zapisují do paměti, ať již v oborech, které reprezentují, nebo organizačním dílem ve prospěch vědy a Čechů v cizině. Bylo mi potěšením setkat se (již podruhé) s panem Josefem Součkem, zástupcem Československé obce legionářské se sídlem v Sao Paulo (Brazílie), to na jedné straně, na straně druhé být přítomen při předávání pamětní medaile Univerzity Palackého panu Bořivoji Čelovskému (Toronto–Ostrava), výrazné osobnosti českého exilu na poli historické práce. Téma vlastního kongresu znělo *Morava viděna z vnějšku/Moravia from World Perspective*.

O tom všem a o desítkách dalších aktivit od odborných panelů, přes představování monografií, výstavy, až po koncerty a exkurze byli účastníci a zájemci o kongres informováni prostřednictvím SVU-INFO (č. 1, 27. 6. 2004; č. 2, 28. 6. 2004; č. 3, 29. 6. 2004; č. 4, 30. 6. 2004; č. 5, 1. 7. 2004; č. 6, 2. 7. 2004;

č. 7, 4. 7. 2004), vydávaného studenty Katedry žurnalistiky FF UP a paralelně nabízeného v internetové verzi na www.SVUkongres2004.upol.cz. Stránky byly již dříve připraveny pro samotný kongres, jeho přípravu, realizaci a následné ohlasy. Z palety aktivit nabízených především v konviktu zmiřme alespoň část titulů pocházejících jednak z produkce českého exilu, jednak z produkce Centra pro československá exilová studia při Katedře historie FF UP, která jsou svědectvím o současné podobě zájmu o Čechy v cizině jak na americké, tak na české straně zastoupené UP v Olomouci. Miloslav Rechcigl, prezident SVU, uvedl prostřednictvím Centra vademecum po archivních fondech Čechů v USA (*Czechoslovak American Archivalia I–II*, Olomouc, 2004), jakož i soubor informací o památnících spjatých s Čechy v Severní Americe (*Czech-American Historic Sites, Monuments, and Memorials*, Olomouc 2004). Z odkazu Čechů v exilu byl ve vztahu k Latinské Americe edičně připraven text Vlastimila Kybala, *Po československých stopách v Latinské Americe* (VERBUM, Olomouc 2003). Svěbytným příspěvkem a prezentací začínající olomoucké studentské badatelské obce spjaté s Centrem je sborník studentských prací *Studie z dějin emigrace* (VERBUM, Olomouc 2003) atd. Příspěvky přednesené v průběhu kongresu v jednotlivých panelech budou

shrnuty a představeny (Centrem pro československá exilová studia) s vrocením vydání 2005.

Olomoucký kongres SVU a dění kolem kongresu současně hodnověrně informovaly americké i české organizátory a zájemce o současné podobě českého zájmu o Čechy v cizině. Lze konstatovat, že Univerzita Palackého v očích přítomných Čechů a ohlasem doložených v dopisech, e-mailech a telefonátech zanechala mezi zahraničními účastníky nejlepší dojem. Bezesporu k tomu napomohla podmanivá atmosféra Olomouce, jedinečnost Konviktu a všemi oceňována spolupráce s Olomouckým krajem, Regionálním centrem Olomouc a Magistrátem města Olomouc. Jedno ze společenských vyvrcholení představovalo udělení čestného doktorátu panu Jiřímu Loudovi za jeho celoživotní heraldické dílo.

Češi z ciziny byli v Olomouci zajisté potěšeni zájmem senátorů a příslušné parlamentní komise. O kongresu referovalo zahraniční oddělení Českého rozhlasu a periodikum Dialog (Praha), určené přednostně české zahraniční obci. Pro domácí česká média byly osudy několika stovek exulantů málo dramatické. Pro redakce sídlící v hlavním městě České republiky je Olomouc skutečně daleko, olomoucké redakce patrně nedostaly příslušné pokyny nebo světový výroční kongres SVU prostě přehlédly. Ten minulý se konal v roce 2002

Dokončení na str. 5

O jednom unikátním světovém kongresu

Krásný letní večer v nově zrenovovaném areálu olomouckého konviktu, který nyní slouží Palackého univerzitě jako kongresové centrum. Desítky posluchačů postávají v hloučcích ve foyeru a se sklenkou dobrého moravského vína v ruce diskutují krásný zážitek dnešního klavírního recitálu, který před chvílí skončil v překrásné bývalé barokní kapli Božího těla. Blahopřejí právě mladé umělkyni když se za mnou ozve:

„Ahoj Josefe!“ Kolega ze studii na pražské lékařské fakultě na začátku šedesátých let, kterého jsem několik desetiletí neviděl. Dr. Přemysl Poňka, špičkový světový odborník na metabolismus železa v krvi, který žije a pracuje v Montrealu. „Kde se ty tu bereš?“ „Mám tu zítra přednášku, která se jmenuje Proč je krev červená a tráva zelená“. Následovalo dlouhé povídání u vínečka bílého...

Tato kratoučká vinětka ilustruje pár základních dojmů, které jsem si odvezl z 22. výročního světového kongresu Československé společnosti pro vědu a umění (SVU), který se odehrál letos 26. června – 4. července na Palackého univerzitě v Olomouci, v překrásném středověkém prostředí po Praze nejstaršího města České republiky. Citlivě obnovené centrum středověkého města patří převážně univerzitním a církevním objektům, dá se pohodlně projít za hodinku a je rájem pro oči fotografa. Areál konviktu, původně centrum židovského města, později jezuitský klášter zdevastovaný komunisty na vojenský sklad, byl nyní univerzitou přetvořen na učebny a přednáškové a konferenční sály. V tomto historickém prostředí se odehrávala většina bohatého kulturního, společenského a odborného programu kongresu. Krásné nádvoří zvalo k posezení a setkání s přáteli a kolegy, k navázání nových kontaktů. A právě v této společenské stránce kongresu SVU vidím jeho snad největší význam. Unikátní charakteristika SVU kongresů, na rozdíl od jiných odborných sympozií a konferencí, spočívá právě v tom, že poskytuje forum k setkání s kolegy rozestřeny po celém světě, k osobnímu seznámení se s legendami českého a slovenského exilu, s vědci a mysliteli, kteří významně přispěli a přispívají k vytváření našeho vědeckého a kulturního života. Tematická šíře programu nabízí příležitost pro přírodovědce diskutovat s filozofy, pro lékaře klást otázky historikům, pro inženýry setkat se se sociology a pro všechny nechat se okouzlit širokou nabídkou programu kulturního a uměleckého.

A v tom právě spočívá ona nyní tolik opomíjená univerzitní tradice všeobecné vzdělanosti. Třeba právě v tom, že odborník formátu mého přítele dr. Poňky nabídne ve svém příspěvku souhrn nejnovějších poznatků jednoho odvětví hematologie, a to způsobem srozumitelným i neodborníkům. A v tom, že se oba dva, on experimentální hematolog a já onkolog a zároveň nadšený divadelník, sejdem jako audience na panelu kriticky hodnotícím příspěvek dr. Eduarda Beneše k moderní historii Československého státu. Na panelu, kterého se osobně zúčastnil bývalý tenisový partner prezidenta Beneše ze Sezimova Ústí a kde jeden z klíčových příspěvků přednesl právník dr. Josef Čermák z Toronto. Ten pak další den v panelu

o divadle přednášel zasvěceně o historii českého divadla v Kanadě. Navíc se ještě aktivně zúčastnil panelu o významu Bati a představil účastníkům kongresu svou encyklopedickou knihu o příspěvku českých a slovenských imigrantů k historii Kanady „It all started with Prince Rupert“. Šíře autorova zájmu a jeho tvůrčí energie je téměř neuvěřitelná. A takových osobností se kongresu zúčastnila celá řada. Jak úžasný příklad pro ony desítky mladých domácích studentů a začínajících vědeckých pracovníků, kteří se na kongresu měli možnost s nimi setkat. A v tom spočívá další význam SVU kongresů. V navázání kontaktů mezi generacemi, mezi účastníky ze zahraničí a z domova. Ty

pak mnohdy vyústí ve spolupráci a výměnné studijní pobyty. Komunikace mezi účastníky byla usnadněna každodenní publikací Kongresových novin a příležitostí k setkávání byly obohaceny několika výstavami a křtěním nových knih členů SVU. Mnoho panelů bylo věnováno hlavnímu tématu kongresu „Morava viděna z vnějšku“. I zde byla nabídka široká, od historické dokumentace protikomunistického odboje na Moravě v letech sedmdesátých až po analýzu interpretace Janáčkovy hudby v Severní Americe. Můj dlouhodobý pocit, že historii socialistického Československa druhé poloviny dvacátého století se věnuje minimální pozornost, byl potvrzen historickým panelem, kde několik mladých domácích historiků poukázalo na neexistenci kateder naší moderní historie na univerzitách, na nezájem o vytváření příležitosti pro graduální studenty a na nedostupnost historických materiálů. Na rozdíl od Německa a dokonce i Polska je odtahování komunistické dokumentace u nás spojeno s mnohdy nepřekonatelnými obtížemi a navíc většina důležitých zdrojů byla již zřejmá zničena. Lze

si jen přát, aby prezentace tohoto nesmírně důležitého problému na SVU kongresu k němu pomohla obrátit pozornost univerzitních a politických činitelů. A v tom vidím další význam SVU kongresů a moc se přimlouvám za cílevědomější a intenzivnější propagaci sjezdu mezi domácími žurnalisty. Na závěr bych se chtěl ještě jednou vrátit k oné sklence dobrého moravského vína. Rád bych jí alespoň symbolicky pozvedl a připil všem organizátorům olomouckého kongresu, Palackého univerzitě a hlav-

ně dr. Milou Rehciglovi, prezidentu SVU. Bez jeho nesmírných schopností a obrovské práce pokrývající všechny aspekty organizace sjezdu, od iničiálních kontaktů na hejtmanství Olomouckého kraje a Rektorátu Univerzity Palackého až po řešení těch nejmenších detailů, si kongres nedovedu představit. A zároveň bych chtěl jemu i nám všem popřát, aby ten 23. kongres za dva roky byl ještě úspěšnější a přijel na něj i všichni ti, kteří si ho letos nechali ujít.

Prof. J. Skála, M.D., Ph.D., FRCPC, emeritní profesor University of British Columbia, Vancouver, hostující profesor 2. LF UK Praha

(Přetištěno z Nového Domova, No. 17 (2610) Vol. 55, Toronto, 21. 8. 2004 se souhlasem autora.)

22. výroční světový kongres...

v Plzni, příští v roce 2006 se snad bude konat v Slovensku, současně projeví zájem rovněž České Budějovice. V Olomouci se s velkou pravděpodobností světový kongres SVU v dohledné době konat nebude. Je proto potěšující, že z olomouckých, republikových a ve světě čtených listů projeví o kongresu zájem a o textech z kongresu ve svém třetím a čtvrtém čísle za rok 2004 referovaly Listy (Dvouměsíčník, časopis pro politickou kulturu a dialog, Řím–Praha–Olomouc).

O to více se zmiňují o kongresu SVU v Olomouci příslušná krajanská periodika v USA, v Kanadě, ba i ve Venezuele. Filozofická fakulta, pověřená paní rektorkou Univerzity Palackého, garancí, organizačním a obsahovým zabezpečením kongresu děkuje všem

Dokončení ze str. 4

účastníkům zapojeným do příprav, průběhu a dozvuků kongresu: Konferenčnímu servisu UP, studentům z Katedry žurnalistiky FF UP pod vedením pana A. Mencla, studentům Katedry historie FF UP, Katedře muzikologie FF UP zastoupené panem J. Vičarem a dalším nezmíněným za pomocnou ruku a vždy vlídné slovo. Tentýž dík patří Kabinetu vyučovací techniky FF UP, manažerce Konviktu paní J. Koulové. Odborná stránka kongresu byla přednostně dílem Centra pro československá exilová studia. V pozadí příprav a průběhu kongresu stál jeho tajemník K. Konečný z Katedry historie FF UP. Jemu a všem náleží dík Čechů v cizině a poděkování děkana FF UP.

I. Barteček, děkan FF UP

Výstava *Zmizelí sousedé* v Olomouci

Moravská pobočka Společnosti křesťanů a Židů v Olomouci zahajuje svou třetí sezónu. Pokud zrekapitulujeme činnost minulého roku, tak spolu s Cyrilometodějskou teologickou fakultou UP bylo uspořádáno v akademickém roce 2003/04 několik přednášek. Ing. Jaroslav Klenovský přednášel v únoru na téma *Židovské památky Moravy a Slezska*. Následoval trojdielný cyklus Jaroslava Achaba Haidlera, ředitele divadla v Ústí nad Labem, který zasvětil posluchače do hlubšího smyslu hebrejštiny. V květnu jsme uzavřeli přednáškou *Úvod do rabínských textů* s Robertem Rehákem, který je předsedou Společnosti křesťanů a Židů v Praze.

UP investovala v průběhu léta miliony korun

V době letních prázdnin investovala Univerzita Palackého nemalé finance do rekonstrukcí a oprav svých objektů. Rozsáhlou adaptací procházela a v současné době ještě prochází např. aula PF UP. Pro Žurnál UP se v této souvislosti vyjádřil kvestor UP Ing. J. Jirka, že dokončení letošní etapy adaptace proběhne do konce října, adaptace hlavního sálu však potrvá o měsíc déle. V počátku přípravy této akce bohužel došlo k několikrát dennímu zdržení při výběrovém řízení na dodavatele, v průběhu akce se potom ukázalo i několik nepředvídaných technických problémů. Hlavní sál sice bude technicky dokončen dříve, zpoždění má však dodávka křesel, podrobněji vysvětlil kvestor UP dvojnásob termín dokončení letošní etapy adaptace na PF UP. Ta si podle jeho slov vyžádá asi 40 mil. Kč. Zhruba 31 mil. korun bude hrazeno z prostředků systémové dotace, zbytek pak ze zdrojů univerzitních centrálních prostředků. Letošní část adaptace zahrnuje rekonstrukci sálů, sociálních zařízení, únikových východů a vzduchotechniky, v příštím roce se bude doplňovat technika, dojde také na úpravu (rozšíření) foyer a úpravy exteriéru. Druhá etapa bude dotována pouze z univerzitních zdrojů.

Letošní rok zahájí Moravská pobočka v Olomouci a Cyrilometodějská teologická fakulta otevřením výstavy *Zmizelí sousedé*. Jedná se o projekt Vzdělávacího a kulturního centra Židovského muzea v Praze, který byl připraven na základě samostatných nebo kolektivních prací žáků a studentů.

Židovská část obyvatelstva jako součást společenského života českých a moravských obcí během krátké doby válečné nenávratně zmizela. Historie zachycuje tento obraz v přesných faktech a historických souvislostech, mladé generaci se však zdá někdy velmi vzdálený. V tomto projektu se pátrání v minulosti ubírá cestou konkrétních lidských osudů –

V letních měsících byly investovány značné peníze i do kolejí UP. Jak se pro Žurnál UP vyjádřila ředitelka SKM UP Ing. B. Pirklová, do rekonstrukcí, technických zhodnocení, externích oprav a výměny inventáře kolejí UP bude do konce roku investováno bezmála 33 mil. korun. V současných dnech jsou např. dokončovány práce na renovaci koleje M. Kudeřkové (viz snímek), která prošla generální opravou fasády, výměnou střechy, krovu a oken. Další nemalé částky byly investovány do kolejí J. L. Fischera, gen. Svobody a stravovacích zařízení SKM UP. Veškeré náklady na výměnu inventáře, opravy a rekonstrukce hradí SKM UP ze svého vlastního rozpočtu.

Kompletní rekonstrukci mnozí zaznamenali i v jídelně v prostorách Rektorátu UP. V tomto objektu potvrdil kvestor UP obnovu výdejního prostoru včetně technologie (myčka, odkládací pás, příprava minutkové kuchyně, chladič zařízení atd.), rekonstrukci podlah a přeložky topení a kanalizace. Předpokládá se, že budou vyměněny i židle a stoly. Investice do jídelny, kterou zčásti uhradí MŠMT ČR, zčásti UP, si vyžádá více než 7 mil. Kč.

-map-, foto -tj-

je to hledání někdejších židovských sousedů, blízkých spoluobčanů, kteří se už nikdy nevrátili... Počátečním impulsem se pro mladé badatele stalo na počátku třeba jen jméno – pak archiv, fotografie, deník, dopisy, vzpomínky pamětníků dokreslily příběh jednoho konkrétního života i s jeho tragickým koncem. Hledání a objevování historie nezprostředkované učebnicemi ani sdělovacími prostředky, konkrétní lidský osud ve víru válečných událostí působí bezprostředněji – stačí se ztotožnit s jedním člověkem kdesi v hlubinách zapomnění. A tak je projekt *Zmizelí sousedé* cenný jak pro samotné mladé autory literárně-vědného bádání, tak i pro učitele a širší veřejnost. Dostalo se mu i náležité ocenění. Autoři příspěvků byli přijati na Pražském hradě a ocenění i na mezinárodním setkání.

Vzdělávací centrum Židovského muzea nabízí pomoc také při podobných dalších projektech, jejich prezentaci, při zpracování nasbíraného materiálu, zpracování sborníků, realizaci výstav. Právě na vysoké škole, kde se na své povolání připravují budoucí pedagogové, by mohla být tato výstava inspirací k budoucí práci se studenty ve školách. Projekt *Zmizelí sousedé* podpořilo jako součást výchovy k toleranci Ministerstvo školství ČR, garantem je spisovatel Arnošt Lustig a dr. Zdeněk Zbořil z Ústavu politologie FF UK.

Výstava bude zahájena ve středu 29. 9. 2004 v 18.00 hod. v přízemí Cyrilometodějské teologické fakulty za účasti PhDr. Miloše Pojara, ředitele Vzdělávacího centra Židovského muzea a našeho bývalého velvyslance v Izraeli, který projekt *Zmizelí sousedé* představí. Vystoupí také Ing. Miloš Dobrý, tajemník Židovské obce v Olomouci, za CMTF UP děkan doc. Petr Chalupa. Následovat bude uvedení dokumentárního snímku režiséra Matěje Mináče o Nicolasi Wintonovi. K dispozici budou další materiály k projektu a knižní publikace k dějinám Židovské obce v Olomouci.

Výstavu bude možno zhlédnout do konce měsíce října. Tento mimořádný projekt by si zasloužil i mimořádné pozornosti, proto jsou zájemci, příští pedagogové i veřejnost, srdečně zváni.

Mgr. D. Pojslová

ČETBA NA POKRAČOVÁNÍ

Rektoři Univerzity Palackého v Olomouci

Přes všechny pokusy učinit z historie řádný vědecký obor s propracovanou metodologií a terminologií, vyzbrojený jistotou, že dospívá k objektivním a prokazatelným výsledkům, zůstávají její nepřítlačivější stránkou živi lidé. A hlavně ti, jejichž život a dílo se jednoznačným výkladem brání. Při dodržení všech „předepsaných“ postupů a využití stejných pramenů může historik dojít ke zcela odlišným hodnocením jednotlivých osobností.

Jan Dobeš, *Boj o Dubčeka nekončí*, internetový server Lidovky z 14. 7. 2004

Manželství, rodina a etika

Cyrlometodějská teologická fakulta UP, Fakulta sociálních studií MU, Bioetické centrum Hippokratés, Společnost pro lékařskou etiku České lékařské společnosti J. E. Purkyně a další instituce pořádají ve dnech 9. a 10. 10. 2004 v Brně konferenci s mezinárodní účastí *Manželství, rodina a etika*. Záštitu nad jedním převzal rektor MU prof. P. Fiala, CSc.

Do programu byla zařazena aktuální bioetická témata: embryonální a dospělé kmenové buňky, terapeutické a dospělé klonování, genetické poradenství, manželská sexualita, plánované rodičovství, zdravotně sociální problémy současné rodiny, zdravé rodičovství, péče o nemocné doma a v instituci a další.

Hippokratovskou přednášku nazvanou *Embryonální kmenové buňky – všelék nebo fikce?* přednese prof. A. Fisher (Austrálie). Ředitel Institutu pro manželství a rodinu ve Vídni Dr. G. Danhel bude hovořit o perspektivách rodiny jako instituce. Přednáška děkana CMTF UP doc. P. Chalupy, ThD., se jmenuje *Manželství ve Starém zákoně*, otázkám společenské podpory rodiny věnuje svou pozornost poslanec Ing. T. Kvapil a předseda Společnosti pro lékařskou etiku ČLS MUDr. Mgr. J. Payne promluví o analogii vztahu lékaře k pacientovi a rodičů k dětem. Iniciátorka hospicové hnutí u nás MUDr. M. Svatošová přihlásila sdělení *Umirání doma a v nemocnici*. V programu odezní celkem pět přednášek vyučujících na CMTF UP, mezi autory přihlášených sdělení jsou početné zastoupení také hosté ze Slovenska.

Konference se koná v kongresovém centru Masarykovy univerzity v Brně, specifikou konference je prominutí účastnického poplatku předem přihlášeným studentům.

Podrobnější informace: www.volny.cz/bioetika.

Přihlášky na e-mail: bioetika@volny.cz.

Prof. K. Šípr, CSc., CMTF UP

V následujících týdnech a měsících chceme seznamovat čtenáře univerzitního týdeníku s životními a profesními příběhy osobností, které od roku 1946 stály v čele olomoucké alma mater. Je pochopitelné, že curricula Jejich Magnificenci budou čtenářům předložena v jisté žurnalistické zkratce, která zcela určitě neumožňuje detailní pohled na mnohdy bouřlivé i pohnuté osudy lidí zastávajících úřad rektora Univerzity Palackého. Je také zřejmé, že naše znalosti o nejvyšších představitelích olomoucké univerzity – jen zdánlivě paradoxně – jsou tím menší, čím více se budeme přibližovat po časové ose k současnosti. Náš seriál bude sledovat pouze osudy nežijících rektorů naší univerzity, přičemž se budeme zabývat i životopisy rektorů Vysoké školy pedagogické (1953–1958), která formálně byla samostatnou vysokou školou. Autor i redakce Žurnálu UP uvítají další případné polemické příspěvky i vzpomínky na osobnosti, o kterých bude náš seriál pojednávat.

Na rektorském křesle druhé nejstarší univerzity v českých zemích se od roku 1946 do dnešních dnů vystřídal celkem 12 vědců a pedagogů, z toho deset mužů a jen dvě ženy: Josef Ludvík Fischer, Jiřina Otáhalová-Popelová, Josef Hádlík, Jaromír Hrbek, Eduard Mandák, Josef Metelka, František Gazárek, Václav Švec, Jaromír Kolařík, Josef Jařab, Lubomír Dvořák, Jana Mačáková. Nejdéle rektorskou funkci zastával František Gazárek (1969–1980), pouze jeden rok vedl Univerzitu Palackého Josef Hádlík. Bezkonku-

renčně nejmladším rektorem v dějinách obnovené olomoucké univerzity je J. Hrbek, který obdržel nejvyšší akademickou funkci ve věku čtyřiceti roků. Dalšími rektory-čtyřicátníky byly pouze J. Otáhalová-Popelová (45 roků) a J. Hádlík (47 roků). Věk všech ostatních rektorů Univerzity Palackého se v době nástupu do funkcí pohyboval v pomyslné věkové kategorii „padesátník“. Šest rektorů byli či jsou lékaři (J. Hádlík, J. Hrbek, F. Gazárek, V. Švec, J. Kolařík a J. Mačáková), dva filozofové (J. L. Fischer a J. Otáhalová-Popelová), dva přírodovědci (matematik J. Metelka a fyzik L. Dvořák), jeden literární historik-amerikanista (J. Jařab) a jeden nedostudovaný právník a profesionální funkcionář (E. Mandák). Jedenáct olomouckých rektorů završilo svou vědeckopedagogickou dráhu titulem profesora, pouze E. Mandák dosáhl toliko titulu docentského. Pouze čtyřem rektorům bylo dopřáno vykonávat svoji funkci částečně (J. L. Fischer) nebo zcela (J. Jařab, L. Dvořák, J. Mačáková) v rámci demokratické společnosti garantující akademické svobody. Tři nejvyšší představitelé UP opustili rektorský úřad více (J. Metelka, J. Kolařík) či méně (J. L. Fischer) nedobrovolně v důsledku politických změn v Československu.

Seriál z historie olomoucké univerzity zahájíme v příštím čísle portrétem jejího prvního rektora J. L. Fischera.

-pur-

Rusko a USA: představy a skutečnost

U zrodu tohoto článku byl mail, který dorazil na naši univerzitu začátkem března 2003. Představitel Hampshire College, University of Massachusetts (USA) v něm chválil Ludmilu Součkovou, studentku 5. ročníku Filozofické fakulty, oboru anglistika-rusistika, která tam právě studovala v rámci výměnného Merillova programu. „Hampshire College,“ psal, „si velice váží toho, že může hostit takovou výbornou studentku, na kterou by mohla být hrdá každá univerzita.“ Naše univerzita je hrdá na své vynikající studenty, bohužel však často zůstávají skryti na svých katedrách a ústavech. Proto tento článek, o zkušenostech Ludmily Součkové ze studií v Rusku a v USA, proto veřejně poděkování za vzornou reprezentaci fakulty.

Mgr. R. Slabáková, Ph.D.,
proděkanka FF UP pro zahraniční záležitosti

V rámci svého studia anglické a ruské filologie jsem strávila poslední rok a půl v zahraničí – nejprve na Puškinském institutu v Moskvě a poté na Hampshire College nedaleko Bostonu. Každý pobyt byl jiný, ale jak v Rusku, tak ve Spojených státech se mi velmi líbilo a domů se vracím s mnoha novými zážitky.

V Moskvě jsem strávila letní semestr loňského roku. Ruský školní systém je v podstatě totožný s naším. Puškinský institut je známá instituce pro cizince. Na škole vedle kateder pro Rusy existují katedry, které se specializují na výuku ruštiny jako cizího jazyka. Na seminářích jsme se kromě ruské literatury a historie věnovali například jazyku médií a slangu. Po počátečních zmatcích jsem si nakonec zapsala velmi zajímavé semináře. Škola mi moc času nezabírala; jelikož jsem nepotřebovala mnoho kreditů, skládala jsem na konci semestru převážně zápočty.

Ve volném čase jsem se snažila poznávat Moskvu, která je v současné době naprosto specifickým světem, odlišným od zbytku země. Je to město extrémů, kde se historie na každém kroku mísí s moderní dobou. I pro Čecha, který je na podobné tendence zvyklý,

je to občas nezvyklé. Galerie praskají ve švech, rodiče před obrazy malým dětem vypravují o národních malířích a všichni cestující v metru čtou. Zároveň navzdory všudypřítomným protiamerickým náladám jsou McDonaldy nejoblíbenějším místem schůzek lidí různého věku. McDonald stojí hned vedle známého areálu VDNCh kratky (Vystavka dostizhenii narodno chozaistva čili Výstavka úspěchů národního hospodářství), kde se za bývalého režimu prezentovaly úspěchy komunismu. Všechny reliéfy a sochy v duchu socialistického realismu stále stojí, ale mezi nimi prodavači ve stáncích nabízejí mobilní telefony a elektromotory.

Dominantou Moskvy jsou stalinské vysokoty (výškové budovy, jednou z nich je známá budova Moskevské univerzity). Kromě toho všude roste nová architektura a opravují se historické budovy. Chrám Krista Spasitele, na jehož místě nechal Stalin vybudovat vyhřívány bazén, opět stojí a na jeho zdech jsou zvěčněna jména těch, kteří přispěli na jeho obnovu. Mauzoleum je otevřeno pouze omezeně. V Kremlu stojí za vidění především překrásné interiéry chrámů.

Měla jsem možnost poznat i Petrohrad a tzv. Zolotoe kolco, což jsou historická města se starobylými kláštery a pozoruhodnou architekturou v okolí Moskvy.

Zajímavé je, že Rusové toho vědí o České republice mnoho, netají se tím, že nás mají rádi a často nechápou averzi Čechů k Rusku. Známa ruská pohostinnost stále ještě platí, ačkoliv běžný turista v Moskvě by o ní mohl pochybovat. Lidé jsou k sobě na veřejnosti velmi neuvalí, zřejmě proto, že život v novém režimu je velmi chaotický a nejistý a lidé se musí doptávat. V soukromí jsou však Rusové velmi vstřícní, sdílní a obětaví.

Rusko je u nás všeobecně pokládáno za zemi, kterou známe až příliš dobře. Osobně si myslím, že za poslední desetiletí Rusko prošlo změnami mnohem bouřlivějšími a drastičtějšími, než si my na základě své zkušenosti dovedeme představit. A právě kvůli této smě-

sici známého a překvapivého, blízkého a vzdáleného se z Ruska stala poměrně exotická země, kterou stojí za to navštívit.

Také Amerika, kterou jsem poznala, měla málo společného s častými představami Čechů. Univerzitní prostředí, zvláště na východním pobřeží, je mnohem liberálnější a evropskéjší, než si často myslíme. Moje škola byla ještě svobodomyšlnější než ostatní instituce. Byla založena teprve v roce 1970 v reakci na nové potřeby společnosti a po celou dobu své existence je známá tím, že podporuje alternativní způsoby života. Všichni studenti velmi dbali na ekologii, třídili odpad, většina z nich byli vegetariáni nebo vegani, zajímali se o politické dění a neustále jezdili na různé demonstrace. Jejich kritika současné americké politiky a společnosti byla mnohem nevybíravější, než jakou můžeme slyšet v Evropě.

V blízkosti mé školy byly další čtyři a všichni studenti mohli navštěvovat kurzy na kterékoliv z těchto škol. Nabídka kurzů byla proto nevyčerpatelná. Mezi všemi školami jezdily bezplatné autobusy. Na kampusu University of Massachusetts studovaly desítky tisíc studentů. Oproti tomu další tři školy byly prestižní malé colleges: Smith College a Mouth Holyoke College patří mezi nejstarší dívčí školy a smíšená Amherst College je známá svou kvalitní výukou. Já jsem v průběhu dvou semestrů navštěvovala kurzy na své domovské Hampshire College, na Smith College (dívčí škola pro mě byla samozřejmě novou zkušeností) a hlavně na Amherst College. Vedle literárních a jazykových seminářů jsem měla také kurzy o moderní americké historii a americké a ruské zahraniční politice.

Americký univerzitní systém se velmi liší od našeho především tím, že studenti nejprve studují na čtyřletých colleges a poté, co získají titul bakaláře, pokračují, často po roční přestávce, dvouletým studiem na tzv. graduate schools. Teprve poté získávají titul magistra. V průběhu magisterského studia většinou studují jiný obor. Studium je méně standardizované než u nás, studenti si organizují individuální studium sami a konzultují své plány s přiděleným učitelem. Neexistují zkušební období, zato běžný semestr je často náročnější než naše zkušební období. V průměru jsem musela přečíst několik knížek týdně a občas se mi sešly i tři desetistránkové eseje v jednom týdnu. Semináře jsou založeny na diskusi nad přečteným materiálem a na rozdílu od nás Američani v hodinách opravdu diskutují. Jako většina amerických studentů jsem měla práci v rámci univerzity – pracovala jsem v knihovně.

Několikrát jsem se podívala do New Yorku, do Bostonu a do Philadelphie, několik dní jsem strávila ve Washingtonu.

Za poměrně krátkou dobu jsem viděla mnoho nového a poznala lépe dvě země, které jsou u nás často vnímány jako dva extrémy, skutečnost je však často mnohem méně schematická. Oba pobyty v zahraničí pro mě byly cennou zkušeností.

L. Součková,
studentka anglické a ruské filologie na FF UP

...A PŘÍŠTÍ TÝDNY...

27.–29. ZÁŘÍ

XII. Moravsko-slovenské mikrobiologické dny. Konference. Tatrská Lomnice.

1. ŘÍJNA

Specializační studium Animátor kulturního dědictví. Druhá část výuky – konzultace. Pořádá PdF UP, Středisko celoživotního vzdělávání učitelů. UC UP, Komorní sál č. 112, 9–15 hod.

4. ŘÍJNA

České snění – Český sen: absolventský snímek **F. Remundy a V. Klusáka.** Společenská provokace, promyšlený experiment, sonda do reklamních strategií. Autoři osobně představí i další autorské záměry, peripetie i starší snímky. UC UP, Filmový sál, 19 hod.

4.–7. ŘÍJNA

Academia film Olomouc – mezinárodní filmový festival. Pořádá UP. (Více na www.afo.cz)

4.–30. ŘÍJNA

Gaudeamus – výstava fotografií **P. Zatloukala** a výstavy fotografů studentů Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě. UC UP, chodba 1. patra.

5. ŘÍJNA

Prof. I. Fialová: Studium judaistiky – úvod do problematiky. Přednáška. FF UP, Freskovy sál, 11.30–13.00 hod. (Více na www.jud.upol.cz)

Paul-Antoine Miquel (Université de Nice). Le vil-lissement est-il une maladie? (Je stárnouti nemoc?) Pořádá Jednota filozofická a Katedra filozofie FF UP, Křížkovského 12, učebna č. 219, 13.30 hod.

Fortygreen, Sbiranico, Chiki liki tu – a: rockový večer. UC UP, parkán, 20 hod.

6. ŘÍJNA

Paul-Antoine Miquel (Université de Nice). About emergence in biology. Pořádá Jednota filozofická a Katedra filozofie FF UP, Křížkovského 12, učebna č. 220, 13.30 hod.

Náhoda (Przypadek) K. Kieslowski (1982). Civilní snímek K. Kieslowského představuje osudy mladého studenta Witka, jeho tři možné epizody s alternativou socialistického Polska hledáčkem autorů tzv. kina morálního nekľidu. UC UP, Filmový sál, 20 hod.

Effatha, Černý rybič, Blues Power Band: folkový večer. UC UP, parkán, 20 hod.

8. ŘÍJNA

Specializační studium Animátor kulturního dědictví. Konzultace. Pořádá PdF UP, Středisko celoživotního vzdělávání učitelů. UC UP, Komorní sál č. 112, 9–15 hod.

-red-

Pociťujete nedostatek konkrétních a aktuálních informací? Chcete se něco více dovědět o některém pracovišti UP? Víte o zajímavých akcích na UP? Chcete se podělit se svými názory, postřehy a připomínkami s ostatními členy univerzitní obce?

Využijte e-mailu, pište, faxujte na adresu redakce Žurnálu UP, nebo nás přijďte navštívit osobně na Křížkovského 8!

Na vaše podněty se těší a odpovědi na vaše otázky se bude snažit zprostředkovat

redakce Žurnálu UP

STAG

Po přečtení článku „STAG z pohledu učitele“ od zástupce vedoucího Katedry informatiky PFF jsme si řekli: není třeba reagovat. Nicméně protože se s podobnými názory občas střetáváme a někdy i od akademických funkcionářů, kteří by měli být dobře informováni, rozhodli jsme se napsat několik slov o historii, současnosti a věříme, že i budoucnosti systému pro organizaci a řízení studia, evidenci studentů a jejich studijních výsledků na UP – STAG.

Před více než deseti lety přestalo studenty informatiky na ZČU v Plzni bavit, jakým způsobem je řízeno studium na ZČU, že nemohou najít učebnu, učitele, neznají rozvrhy apod. Studenti zašli za prorektorem prof. Ryjáčkem a požádali o jeho podporu při analýze a projekci informačního systému pro studenty i učitele. Prof. Ryjáček vytvořil tým z učitelů informatiky, který vypracoval analýzu a začali programovat. Tak vznikl STAG.

Systém STAG je již několik let využíván na deseti vysokých školách a další se na jeho zavedení připravují.

STAG je na UP provozován (spíše „zaváděn“) od roku 1997, jeho současná verze od roku 2002. Tato verze vznikla na základě připomínek z VŠ, zejména pak UP. Verze je funkční, i když ne bezproblémová. ZČU vývoj systému nezastavila. Každým rokem přijíždějí plzeňští vývojáři na všechny školy, kde je systém využíván a zjišťují, co nevyhovuje, co je třeba vylepšit a doplnit, jak z pohledu studentů, tak i učitelů. Pak provedou analýzu všech požadavků a navrhnou postup jejich realizace. Současně promítají do systému legislativní změny. V současné době se jeví jako velmi přínosná jeho WWW vrstva.

Systém STAG nedodává žádná profesionální firma, ale škola pro školu, a to zadarmo, platíme pouze minimální roční poplatek za údržbu systému. I proto

se čas od času stává, že se chyba vyskytne a je nutné ji ve spolupráci s autory programu odstranit. Každý programátor, který napsal alespoň kousek kódu programu a ten byl uveden do praxe, uznává profesní pravdu, že v každém programu je alespoň jedna chyba...

Z důvodů provozních problémů jsme v roce 2001 provedli pokus o nabídku jiných firemních systémů: pro UP byla cena licence vyšší než 5 mil. Kč, roční údržba téměř milion a systémy se po stránce funkčnosti a rozsahu nedaly srovnávat se STAGem. Uživatelé z UP doporučili setrvat u STAGu.

Je třeba si uvědomit, že STAG není pouze těch několik obrázků, které jsou přístupné prostřednictvím internetových prohlížečů, celou šíří systému je možné vidět na studijních odděleních fakult. WWW vrstva je nejmladší a hlavně zde plzeňští vývojáři očekávají od uživatelů nové náměty na zlepšení a rozšíření funkcí systému. Nevíme, kdy vznikaly poznámky k obsahu článku, ale nejméně polovina připomínek je v současné době v systému vyřešena.

Nechtěli bychom, aby čtenář tohoto článku nabyl dojmu, že STAG je dokonalý a jediný vhodný systém pro organizaci a řízení studia. Je složitý při úvodním zavádění (přitom některé školy ho zavedly během jednoho roku a na UP ještě stále není plně funkční), má řadu nedostatků, které ztěžují jeho bezproblémový provoz. Je to však systém živý a stále ho autoři upravují a rozvíjí jeho funkce. Je to rozsáhlý systém, který po dobrém a úplném naplnění daty uživateli usilí vrátit.

Je dobré si uvědomit, že STAG spolu s dalšími informačními systémy je schopen spoluvytvářet studijní programy pro akreditaci, poskytuje podklady pro matriku studentů, a tím podklad pro finanční dotaci univerzity, dává přehled o pedagogické vytíženosti

učitelů a o využívání výukových prostor školy, a celou řadu dalších informací relevantních pro efektivní chod školy. Tento přínos rozhodně není zanedbatelný.

Do systému jsou průběžně zapracovávány připomínky a požadavky, které pracoviště UP mají. Konzultujte proto své požadavky s pracovníky odpovědnými za STAG na fakultách nebo přímo s pracovníky CVT. Nenajde-li se okamžité řešení problému, budou vaše náměty předány vývojářům na ZČU v Plzni. Jak již bylo uvedeno, autoři systému se připomínek nebrání. Vše samozřejmě aplikovat nelze, nebo nelze aplikovat rychle, neboť STAG jako unifikovaný systém využívá více VS, jak jsme se již zmínili.

Doc. R. Horák, prorektor UP,
RNDr. F. Zedník, ředitel CVT UP

On-line časopisy

V průběhu září a celého října tohoto roku můžete využít volného přístupu ke kolekci časopisů SAGE Publication.

K dispozici jsou plné texty článků bezmála 350 časopisů především v oblasti společenských věd – antropologie, ekonomie, pedagogiky, politologie, psychologie, sociologie, a dále také lékařství a souvisejících oborů, částečně jsou zastoupeny technické disciplíny. Přístup je z adresy: <http://online.sagepub.com>.

M. Pastorová, KUP

Upozornění redakce

Redakce Žurnálu UP upozorňuje, že vzhledem ke státnímu svátku – **Dni české státnosti** (28. 9. 2004) vyjde další číslo univerzitního časopisu až **8. 10. 2004** (uzávěrka 4. 10. 2004).

Děkujeme za pochopení.

-red-

placená inzerce

Teď můžu začít studovat s 200 000 Kč v kapse

Založte si ČSOB Studentské konto od 15. 9. do 15. 10. 2004.

Získáte osobní účet s povoleným přecherpáním, platební kartu Maestro Student zdarma a jako bonus studentskou slevovou kartu ISIC. A navíc také možnost zúčastnit se naší soutěže o finanční podporu při studiu. Cesta ke stipendiu může být snadnější než si myslíte. Stačí vyjádřit svoji představu bohatého studentského života jednou SMSkou. Ti nejoriginálnější získají odměnu ve výši až 200 000 Kč. Navíc prvních 1500 z vás, kteří si založí ČSOB Studentské konto, získá originální batoh s ledvinkou. Zastavte se ve kterékoliv pobočce ČSOB nebo na www.csob.cz

 Pro bohatší život.

ČSOB Studentské konto www.csob.cz